

KRZYŻACY W PUDROWANYCH PERUKACH

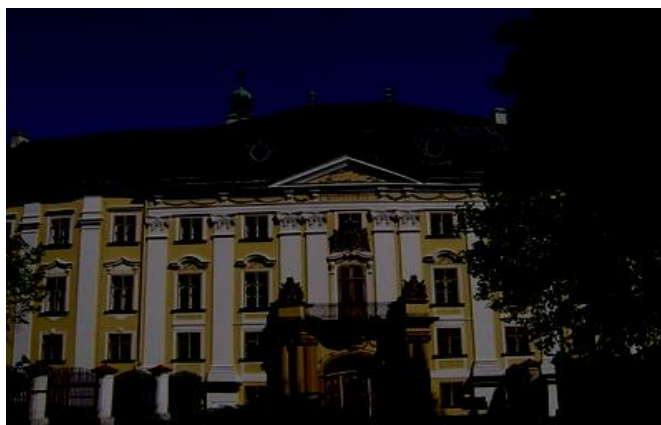
Z Krzyżakami - sprawa jasna: potężne zamki z czerwonej cegły, ciężkie zbroje, białe płaszcze, czarne krzyże, Jurand, Danusia, bitwa pod Grunwaldem czyli ogólne średniowiecze. Potem jeszcze ewentualnie hołd pruski w 1525 roku i na tym koniec.

Historia jest jednak, jak zwykle, bardziej skomplikowana i ciekawa, dlatego chciałbym zaproponować wyprawę śladami Krzyżaków do dzisiejszej Republiki Czeskiej.

To prawda, na początku XVI wieku skończyło się w Prusach krzyżackie państwo, ale zakon istniał dalej; siedzibą wielkiego mistrza stał się Mergentheim koło Stuttgartu. Podczas wojen napoleońskich Krzyżacy, utraciwszy znaczną część swoich majątków, przenieśli swoją centralę do Wiednia, pod opiekę Habsburgów. Aż do 1923 roku większość wielkich mistrzów zakonu wywodziła się właśnie z tego rodu.

W Czechach Krzyżacy mieli swe posiadłości już od XIII wieku, ciesząc się poparciem ostatnich Przemyślidów oraz Luksemburgów. Niektóre majątki nabyli jednak dopiero za panowania Habsburgów. Należą do nich barokowy pałac w Bruntalu (40 km na zachód od Opawy) oraz imponujący zamek Bouzov (około 30 km na północny zachód od Ołomuńca).

To właśnie w Bruntalu, letniej rezydencji wielkiego mistrza, ujrzymy w pałacowej sieni malowidło przedstawiające XVIII- wiecznych Krzyżaków w pudrowanych perukach, a także szereg pamiątek po ostatnim mistrzu-Habsburgu (włącznie z jego melonikiem). Niewidoczny od zewnątrz pałacowy dziedziniec z arkadami to najstarsza, renesansowa część budowli. Wewnątrz zobaczymy rokokowe pomieszczenia, zdobione sztukaterią i malowidłami. Wyposażenie stanowią XVIII i XIX-wieczne meble. Całości dopełnia galeria starych mistrzów.

Położony wśród wzgórz i lasów Bouzov robi wrażenie romantycznego zamczyska z baśni. Krzyżacy kupili go w końcu XVII wieku, ale przez dwa stulecia mieściła się w nim tylko administracja majątków Zakonu. Jeszcze w XIX wieku budowla wyglądała inaczej niż dziś, łącząc różne style - od gotyku do baroku.

Źródło: cs.wikipedia

Dzisiejszy kształt zyskała na początku XX wieku, w wyniku kosztownej, neogotyckiej przebudowy, dokonanej z całym pietyzmem przez wielkiego mistrza, arcyksięcia Eugeniusza Habsburga, znawcy i konesera historii sztuki. W jej wyniku powstały wspaniałe, historyzujące wnętrza, nawiązujące stylowo do gotyku i renesansu, z cennym wyposażeniem (np. zabytkowe hiszpańskie meble). Podczas zwiedzania zobaczyć też można zamkowe zaplecze (włącznie z kuchniami i toaletami), będące ostatnim krzykiem techniki fin de siècle'u.

Majątki krzyżackie zostały skonfiskowane przez nazistów w 1939 roku; bouzowski zamek stał się kwaterą oddziałów SS. Himmler zamierzał uczynić go siedzibą stworzonego przez siebie "czarnego zakonu".

Jak podaje *Přehled hradních a zámeckých strašidel* Karla Březiny, na bouzovskim zamczysku straszą dwa duchy: biała dama (jest ich na czeskich zamkach dostatek) i czarny rycerz. Często pojawiają się tu ekipy filmowe. W Bouzowie nakręcono niemal 30 filmów, w większości fabularnych baśni.

Szymon Karolewski